

VITA MARINA

Zeebiologische documentatie

Verschijnt maandelijks

26e jaargang nr. 3 - maart 1976

INHOUD: 8 bladzijden
TWEEKLEPPIGEN pag. 129—130
FOSSIELEN pag. 29—30
MARIENE FLORA pag. 17—18
VARIA MARITIMA pag. 315—316

CHEMISCHE TIJDBOM

Ongeveer een jaar is verstreken sinds in de wateren nabij de Italiaanse kust van de Adriatische Zee tengevolge van een aanvaring tussen een Italiaans en Joegoslavisch schip een aanzienlijke hoeveelheid levensgevaarlijk afval (tetraethyl en tetramethyl) in zee is terechtgekomen. Men neemt aan, dat de gegalvaniseerde en geschilderde vaten, waarin deze stoffen zich momenteel nog bevinden, het na verloop van ongeveer 10 jaar door corrosie zullen begeven. Dan komen de uiterst giftige en in water niet oplosbare chemicaliën in zee terecht en zullen onvermijdelijk de plaatselijke dierenwereld aantasten. Het is dan niet onwaarschijnlijk, dat de gevolgen daarvan zullen kunnen worden vergeleken met die van de kwikverontreiniging van de Minamatabaai in Japan. De toestand wordt nog gecompliceerder, doordat waarschuwingen van de zijde van de gezondheidsautoriteiten in de wind worden geslagen, hetgeen doet denken aan het gebeuren rond de choleraepidemie van enkele jaren geleden, toen men ook niet wilde geloven, dat de besmetting afkomstig was van weekdieren, zodat zelfs de Italiaanse Marine heeft moeten ingrijpen. Ondertussen beweren de Italianen, dat de vaten zich bevinden in internationale wateren en discussiëren zij met de Joegoslaven over de vraag, wie de verantwoordelijkheid draagt en wie de kosten zal betalen. En dan te bedenken, dat tenge-

volge van slechts kleine lekkages van de vaten een uiterst zwaar gif kan vrijkomen, dat naar men zegt onmiddellijk door de huid heen wordt geabsorbeerd en dus voor duikers een groot risico inhoudt.

NYSC Notes, jan. 1976

BRUINWIER ALS VOGELVOER

Het voederen van zeewier aan voliërevogels vindt naar wij lezen in Onze Vogels (33e jaargang, nr. 4, 1972) slechts incidenteel plaats. Hoogstwaarschijnlijk komt dit voort uit de onbekendheid met het knotswier, *Ascophyllum nodosum* (L.), dat plaatselijk in grote hoeveelheden in zeeën in het noordelijk halfrond gevonden wordt. In onze streken kan men het zakblad, zoals de Nederlandse benaming ook wel luidt, langs de dijken vinden. Soms bereikt dit wel een lengte van 2.50 meter. Het wordt onder de naam zeewier in de handel gebracht. Het fijngemalen blad is rijk aan talloze bestanddelen, die voor de vogels onontbeerlijk zijn. Bij een proef op de som is aan een groot aantal vogels dit zeewier als bijvoeder verstrekt. Niet zoals op de verpakking staat aanbevolen, door het zaad gemengd, maar in het drinkwater. De resultaten waren bijzonder goed. Na korte tijd waren vele vogels, waarvan er een groot aantal sinds kort waren geïmporteerd, in een uitstekende conditie.

Ascophyllum bevat alle 20 soorten in de natuur voorkomende aminozuren. Heel belangrijk zijn ook de 24 soorten sporenelementen, welke een schat van opbouwende stoffen voor het lichaam leveren. Van direkt belang zijn bijvoorbeeld calcium, mangaan en fosfor. Het percentage zwavel is van dusdanige hoogte dat moeilijkheden met de vedervorming groten-deels voorkomen wordt. Ook vitaminen zijn in belangrijke mate aanwezig. Voor de vruchten- en insekteneters mag ook nog het ruw vezelgehalte belangrijk worden geacht. De ontlasting krijgt hierdoor

een vastere vorm.

Klaarblijkelijk is in de toekomst voor het bruinwier nog een belangrijke functie weggelegd.

PELSROBBEN BEHOUDEN

Toen in 1786 de Rus Gerassim Pribilof ver uit de kust in de Beringzee twee kleine vulkanische eilandjes, St. Paul en St. George ontdekte, kon men op die eilanden, die toen niet door mensen werden bewoond, miljoenen pelsrobben aantreffen, die daar hun jongen ter wereld brachten. De pelsrob of zeebeer, *Callorhinus ursinus* (L.), heeft een zeer dichte pels, bestaande uit ruige dekharen met daaronder een zeer dicht onderhaar (50.000 haren per cm²), die de vacht zelfs voor een verblijf van maanden in zee volkomen waterdicht maken. Het behoeft nauwelijks verwondering te wekken, dat de ontdekking van deze dieren in zo grote getale het begin was van een uitgebreide jacht. Aanvankelijk door de Russen, maar nadat de Amerikanen in 1867 Alaska van de Russen hadden gekocht, door de Amerikanen. Hetzelfde lot ondergingen de pelsrobben op enige andere eilanden in de Beringzee, die tot het Russische en Japanse territorium behoren. Toen in 1912 op de Pribilofeilanden nog slechts 200.000 pelsrobben werden geteld, bleek dat men bezig was de kip met de gouden eieren te slachten. Er kwam een internationale regeling tot stand, aldus prof. dr. P. Korrington van het Rijksinstituut voor Visserijonderzoek in Visserij (28e jaargang, nr. 8, december 1975), waarbij ieder land, dat over een kolonie pelsrobben beschikte (USA, Rusland, Japan) 30% van de ge oogste vellen voor de beide andere landen beschikbaar moest houden. Verder werd afgesproken, dat vrouwtjes geheel zouden worden beschermd en dat alleen mannetjes van 3 à 4 jaar oud mochten worden gedood. In tegenstelling tot andere internationale regelingen — denkt u maar aan

de afspraken ter bescherming van de walvissen — hielden partijen zich aan deze regeling. Op de Pribilofeilanden is de kudde weer gegroeid tot 1¼ miljoen dieren en oogst men 50 à 60.000 vellen per jaar.

De jachtijd is beperkt. Eerst eind mei komen de mannetjes, waarvan alleen de grotere, wat oudere van 10 tot 14 jaar een stuk terrein afbakenen voor de ontvangst van de in de tweede helft van juni arriverende vrouwtjes. In de voorzomer wordt vastgesteld hoeveel mannetjes van 3 à 4 jaar, die biologisch gezien weinig vooruitzicht hebben, kunnen worden ge oogst. Deze worden landinwaarts gedreven en daaruit worden de exemplaren gekozen met de beste pelzen. De opbrengst van de ruwe huiden is niet zo groot en eigenlijk onvoldoende om de lokale bevolking van 400 zielen — allen nakomelingen van door de Russen als slaven indertijd overgebrachte bewoners van de Aleoeten — voldoende middelen van bestaan te geven, hetgeen eigenlijk wel nodig is, omdat er geen landbouw, tuinbouw of veeteelt is en door het ontbreken van een haven nauwelijks visvangst.

Hoewel hier dus sprake is van een succesvolle internationale samenwerking, die de pelsrobben in de gelegenheid stelt zich van de aanvankelijk dreigende ondergang te redden, wijst prof. Korrington erop, dat verdere toeneming niet geheel zonder bedenking is. De pelsrob voedt zich met vis en inktvis en een rekensommetje levert op, dat de Pribilofkolonie in totaal een hoeveelheid verwerkt, die even groot is als 4 à 5% van de wereldvisvangst voor de menselijke consumptie. Wat zal de reactie van de mens zijn, indien zijn behoefte aan eiwitrijke dierlijke voedingsmiddelen nog verder toeneemt? Dreigt er dan wellicht opnieuw gevaar voor de pelsrob en niet alleen voor deze diersoort, maar ook voor andere viseters?